

KULTURA

prijedlozi

Gavranov »Krstitelj« za nagradu »Impac«

Miro Gavran

ZAGREB – Roman hrvatsko-ga književnika Mire Gavrana »Krstitelj« nominiran je za uglednu međunarodnu književnu nagradu »International Impac Dublin Literary Awar 2005.« u Irskoj, priopćeno je u utorak iz agencije Presscut. Gavranov roman »Krstitelj« dio je njegove »biblijske trilogije« koju čine još romani »Judita« i »Poncije Pilat«, a na engleski ga je prevela Laura Gudim. Prijedloge za tu nagradu mogu davati isključivo knjižnice, a Gavranov je roman službeno nominiran na prijedlog riječke Gradske knjižnice. (Hina)

izložbe

Rad Mirjane Ivanišević

Zavjet intimi malih stvari

SPLIT – U kaštelskom dvorcu Vitturi s četrdesetak slika javnosti se predstavila splitska slikarica Mirjana Ivanišević. Na njezinoj šestoj izložbi osobito se ističu tri eksponata: dizajnirana stolica u obliku lađe s jedrom, prizori nacrtani na krhotinama srušenoga Papina oltara sa splitskoga Žnjana, te Betlehem u velikoj školjki. Mistika pejzaža, smjernost malih crkvice, zatvorenih škura, portala i zidova kuća izjedenih vremenom, motivi su kojima nas autorica uvodi u čudesni doživljaj svoje okoline. Pred nama je djelo, koje je, kako reče Ive Šimat-Banov, zavjetovano intimi malih stvari. M. J.

»Zrinski« u osječkoj Operi

OSIJEK – Opera »Nikola Šubić Zrinski«, glazbena tragedija u tri čina, Ivana pl. Zajca, bit će prva glazbena premijera osječkoga Hrvatskog narodnog kazališta (HNK) u 98. sezoni te kazališne kuće, rečeno je u utorak na konferenciji za novinare u tome kazalištu. Intendant osječkoga HNK Željko Čagalj rekao je da je to 14. uprizorenje »Zrinskoga« u tome kazalištu. Redatelj predstave Ivica Krajač ocijenio je kako je predstava »kombinacija dokumentarnog pristupa s mnoštvom izvornih materijala«, odnosno da će predstavu pratiti video i arhivski materijali koji bi joj trebali dati dokumentarni ugođaj, ali će se uvrstiti i jedna izvorna Zajčeva arija, koja, kako tvrdi, do sada nikada nije bila izvedena. Krajač je kazao kako svoj redateljski rad u predstavi posvećuje svom profesoru i mentoru Kostu Spaicu. U ulozi Nikole Šubića Zrinskog, kao hrvatskog bana i zapovjednika Sigeta, nastupit će Siniša Hapač. Dirigenti predstave su Zoran Jurančić i Mladen Tutavac, scenografiju potpisuje poznati hrvatski slikar Zlatko Kauzlarić-Atač, kostimografiju Ika Škomrlj i Dženisa Pecotić, a autorica koreografije je Sonja Kastl. (Hina)

NAGRADE – Nominacije za najprestižniju britansku nagradu za suvremenu umjetnost

POLEMIKA S NOVIM STOLJEĆEM

Dubravka Vrgoč

Najprestižnija britanska nagrada za suvremenu umjetnost, koja je dobila naziv po jednom od najvećih slikara iz doba romantizma Josephu Mallordu Williamu Turneru, dodijelit će se 6. prosinca. Nagradeni umjetnik, po pravilima nagrade, mora imati manje od 50 godina, živjeti i raditi u Velikoj Britaniji, te svojim umjetničkim rukopisom izravno ispisati smjerove današnje umjetnosti ne pristajući na njezinu komercijalizaciju.

Malcom Morley, Gilbert i George, Rachel Whiteread, Daniel Hirst, Douglas Gordon, Chris Ofili... samo su neki od laureata Turnerove nagrade koja im je priskrbila ugled na svjetskoj likovnoj sceni. I dok je od samog utemeljenja nagrade, godine 1984., njezin sponzor bio Oliver Prenn iz udruge Zaštitnik nove umjetnosti, a potom je 1991. sponzorstvo preuzeo Channel 4, ove godine to je *Gordon's gin*. Ocjenjivački sud čine: Nicholas Serota, ravnatelj Galerije Tate, Catherine David, ravnateljica Centra suvremene umjetnosti iz Rotterdama, Adrian Searle, likovni kritičar *Guardiana*, Robert Taylor, predstavnik udruge Zaštitnik nove umjetnosti, te David Throp, kustos iz Fundacije Henry Moore.

U sjeni 11. rujna

Od kraja listopada djela nominiranih umjetnika izložena su u prostorima Galerije Tate Britain, koja uostalom i čuva zbirku Turnerovih platna. Riječ je o djelima okupljenim oko političkih i socijalnih tema nastalih u sjeni 11. rujna 2001., onog događaja koji je po Baudrillardu »majka događaja, čisti događaj koji se tiče svih događaja koji su se ikad dogodili«. Posljedice toga događaja izravno su upisane u radove umjetnika, određuju smjerove njihova umjetničkog angažmana i nastoje izbrisati oštre granice posta-

Ritualna selidba šišmiša u Teksasu: »Memory Bucket« Jeremyja Dellera

vljene između stvarnosti i umjetničkog djela.

Četrdesettrogodišnji Kulug Ataman koji je rođen u Istanbulu, predstavlja se serijom filmova pod nazivom »Dvanaest«, snimljenih na Srednjem istoku, u južnoistočnoj Turskoj, na samoj granici sa Sirijom. Osobe koje je izabrao pred kamerom govore o svojim prošlim i sadašnjim životima, odnosno životu prije smrti,

iskustvu smrti i ponovnom rođenju. Njihove obično-neobične priče čine ih zanimljivim protagonistima jedne stvarnosti, a ona je u političkom kontekstu kraja kojem pripada, ispisana nasiljem i žrtvovanjem što se prenosi iz jednog života u drugi i nikada se, svjedoče Atamano-vi sugovornici, ne prekida.

Jeremyja Dellera ponajprije zanimaju suodnosi između javnog i osobnog, pri-

vatnih iskustava i kolektivne povijesti, kulturni zemljovidi SAD-a što se ocrtavaju u onim političkim. Kritičari ga nazivaju alkemičarom i antropologom, jer u svojim djelima, što se bave konkretnim povijesnim događajima – od pobune rudara do nekih ključnih zbivanja iz američke povijesti, nenametljivo ispisuje komentar, čime mijenja i perspektive gledanja na nave-

Politička prerušavanja: »Maskerata« Yinkea Shonibarea

Upisivanje osobne i kolektivne povijesti: »Kuća Osame bin Laden« Lenglandsa i Bela

dene događaje. Dokumentarni film »Memory Bucket«, što se prikazuje u Galeriji Tate, sniman je u Teksasu, u rodnome mjestu predsjednika Busha. No, film se prije svega pamti po impresivnim prizorima ritualne selidbe tri milijuna šišmiša koja se tisućama godinama ponavlja, a kod Dellera su kontrastirani prolaznim političkim zbivanjima.

Središnji projekt Bena

Langlandsa i Nikkija Bella naziva se »Kuća Osame bin Laden« i nastao je tijekom njihova boravka u Afganistanu, kada su posjetili kuću talibanskog vođe u kojoj je boravio u svibnju 1996. godine. Vizualna instalacija (u formi animacije), koja podsjeća na video-igrice, nudi gledateljima mogućnost odabira puta kroz prostorije ispražnjene kuće u kojoj se povijest, boravkom bin La-

dena, nastanila. Tako svatko u taj prazni prostor upisuje osobna i povijesna iskustva što su izmijenila našu sudbinu od rujna 2001. godine.

Političke maskerate

Na drugačiji način, ali u kontekstu društvenoga angažmana koji obilježava nominirane radove, Yinka Shonibare polemizira s poviješću. Protagonist njegova filma »Maskerata« (Un Ballo in Maschera) švedski je kralj Gustav II, a film je snimljen u prostorijama rokokoteatra u Stockholmu, u tišini koju prekida pucanj iz pištolja. »Maskerata« je parodija kostimiranih drama, ali ponajprije onih političkih, što prolaze u ritmu prerušavanja i varki koje pamti ne samo 18. već i 21. stoljeće.

Bez obzira kome će krajem godine biti dodijeljena Turnerova nagrada, ona će izdvojiti djelo izravno postavljeno u dijalog s našom suvremenošću i nagraditi umjetnika spremnog na polemiku s političkom stvarnošću koja ga okružuje, ali i samim time nužno i određuje.

GLAZBA – Kvartet Sebastian s gošćom Martinom Filjak otvorio sezonu u Maloj dvorani »Lisinski«

OTKRIĆE PROFINJENA KUNCOVA KVINTETA

Višnja Požgaj

Gudački kvartet Sebastian je u ponedjeljak u Maloj dvorani »Vatroslav Lisinski« otvorio treću sezonu u suradnji s uglednom gošćom, mladom pijanisticom Martinom Filjak. Zajedno su otkrili i predstavili zaboravljen Glasovirski kvintet Božidara Kunca te izveli još treći koncertantni kvartet u A-duru Ivana Mane Jarnovića i Gudački kvartet »Rosamunda« Franca Schuberta.

Kuncov Glasovirski kvintet op. 35 praižveo je sam skladatelj godine 1938. uz Zagrebački kvartet, no kao i većina Kuncova opusa potpuno je nepoznat i vrlo se rijetko izvodi.

A da postoji, otkriveno je na prošlogodišnjem simpoziju o Kuncu u povodu stote obljetnice njegova rođenja. Anđelko Krpan, umjetnički voditelj Kvarteta Sebastian, odlučio je ove godine uz 40. obljetnicu autorove smrti izvući to djelo iz zaborava.

Uz pomoć Hrvatske udruge orkestralnih i komornih umjetnika iskano je i notno izdanje (urednik Zvonimir Stanislav), što će uvelike olakšati i potaknuti i buduće izvedbe toga vrijednoga djela impresionističkog ugođaja, profinjenih harmonija i

Sklad zajedništva: Kvartet Sebastian u »Lisinskome«

DANIEL KASAP

boja, prožetog folklornim nadahnućima.

Trud se isplatio: djelo je ponovno zaživjelo na radost glazbenika i publike pod spretnim prstima Martine Filjak, čija je muzikalnost, umijeće, ali i prilagodljivost ujedinila sve sudionike u skladnom zajedničkom muziciranju. Bio je to ujedno i vrhunac večeri u kojoj su

Anđelko Krpan, Korana Rucner, Nebojša Floreani i Zlat-

ko Rucner izveli još dva vrijedna gudačka kvarteta iz hrvatske i svjetske baštine.

Bio je to na početku večeri treći koncertantni kvartet u A-duru Ivana Mane Jarnovića, čija se 200. obljetnica smrti obilježava ove godine. Nelagodan dojam koji je izazvao neprecizni početni stavak ispravio je u nastavku lijepi andante i virtuozni završni allegro.

Gudački kvartet u a-molu

D 804 Franza Schuberta zvan »Rosamunda« reprezentativno je djelo zreloga autora s prozračnim drugim stavkom temeljenim na njeznoj temi iz scenske glazbe »Rosamunda«.

Izvedba toga djela, iako nije bila tehnički savršena, bila je osmišljena, uvjerljiva i zaokružena, a zadovoljna publika izmamila je za dodatak još popularnu Humoresku Antonina Dvoraka.

MEDIJI – Muzej grada Zagreba objavio CD-ROM o Zvonimiru Faistu

PUT U PROŠLOST

ZAGREB – Godinu dana nakon prve samostalne izložbe u Muzeju grada Zagreba, Zvonimir Faist, akademski slikar i grafičar, u svojoj devedeset i prvoj godini dobio je najsuvremeniju elektroničku monografiju.

Muzej grada Zagreba izdao je multimedijški CD-ROM »Zvonimir Faist« – diktat vremena / Plakati od kasnih 30-ih do ranih 60-ih«, a sadrži multimedijški prikaz izložbe »Diktat vremena« autorice koncepcije CD-ROM-a Maje Šojat-Bikić, katalog izložbe autorice Željke Kolveshi u PDF formatu, virtualne panorame i filmski zapis izložbe.

CD-ROM donosi tekstualne, foto, audio i video zapise o autoru Zvonimiru Faistu, njegovu radu, te vodi kroz razdoblje od kasnih tridesetih do ranih šezdesetih, kako bi se osjetili duh toga vremena. CD-ROM-a nudi interaktivni pristup, mogućnost pretraživanja po temama koje su odraz kulture življenja i tadašnjeg društvenog standarda.

Na multimedijškome putovanje može se saznati tko je Zvonimir Faist, poslušati Faistov zvučni album, pogledati kratki slikopis iz Faistova doma, vratiti se u prošlost i vidjeti što se tada gledalo u

kinu, što se događalo, proizvodilo, kupovalo i koje su se parole slušale. Sam umjetnik pripovijeda o svome životu i radu.

U ovome zanimljivom CD-ROM-u objedinjene su materijalna i nematerijalna baština korištenjem govornog izvora i tekstualnih informacija. Uz klasičnu muzeološku informaciju, sadržano je i niz podataka zanimljivih najširoj publici. Tako su uz filmske plakate priloženi i filmografski podatci, kao što su casting, sinopsisi filmova, fotografije glumaca i zanimljivosti iz njihova života.

Uz plakate festivala zabav-

nih melodija prisutne su fotografije i pjesme pobjednika, uz plakate koji reklamiraju određene proizvode i fotografije zagrebačkih dućana u kojima su se ti proizvodi mogli kupiti.

Takvim sabiranjem i obradom informacija Muzej grada Zagreba želi uspostaviti vezu s najširoim publikom, različitih naraštaja, a ne samo sa stručnom.

CD-ROM je napravljen po pravilima muzejske i informatičke struke i međunarodno prihvaćenim kriterijima vrednovanja muzejskih multimedijških proizvoda.

Martina Matić

